

13 Şubat
2024

HAFTALIK GÜNDEM

HALKIN CEBİNE UZANAN EL

TC Merkez Bankası çiçeği burnunda başkanıyla enflasyon raporunu açıkladı. Teorik çerçevesi çok tartışılır, teknik verilerle dolu, uzun bir rapor ama halkı doğrudan ilgilendiren sonuçları var. Raporda enflasyon oranı olarak güvenilirliğini artık yitirmiş olan resmî TÜİK verileri ele alınıyor. Buna göre 2023 enflasyonu yıllık yüzde 64,8. Raporda enflasyona yol açan etkenler ayrı ayrı puanlanmış. Birinci sırada 20,3 puan ile döviz kurundaki artış görülüyor. Sonra ücret artışlarından 9,4 puan; talep ise 9,2 puan olarak görülmüş. Raporda talep ile ücretin etkilerinin niye ayrı olarak ele alındığı açıklanmıyor. Herhangi bir bilimsel ve mantıksal açıklama yok. Oysa talebi yaratan esas olarak ücrettir. Bu garipliği not ederek devam edelim.

MB raporu enflasyonun kaynaklarından biri olarak "Dönemsel Fiyatlama Davranışı" diye bir etken de bulmuş. Bunun etkisi de 8,7 puan. Bakmayın böyle süslü püslü bir adlandırmaya, bunun adı fırsatçılık. Fahiş fiyatlar söz konusu yani.

İşlenmemiş gıda, yani tarımsal kökenli artışlar ile alkol ve tütün birlikte 7,9 puan; döviz etkisinden arındırılmış hesaplamaya göre akaryakıt zamları 4,9 puan; vergilerdeki artışlar ise 4,6 puan ile enflasyonun kaynakları olarak gösteriliyor.

Şimdi bu tabloya bakınca enflasyonu düşürmek

için hangi nedene odaklanmak akılcıdır. Örneğin dövize bağlı artış 20,3 puanla deve dişi gibi duruyor ortada değil mi? Bir de artık karaborsacılık boyutlarında bir suç olan, kibar ifadesiyle "Dönemsel Fiyatlama Davranışı" var 8,7 puan ile. Ki bu etken ekonominin, ticaretin bir gereği olarak ortaya çıkmıyor. Fırsatçılık yani.

Sizce MB yönetimi neyi hedefine koyuyor dersiniz enflasyonu düşürmek için?

MB enflasyon için ücretlerin baskılanması gerektiğini söylüyor! Evet evet, yanlış duymadınız! Döviz artışından, karaborsacılıktan, akaryakıt ve vergilerden bunalmış halkın cebine el uzatarak enflasyonu düşüreceklermiş. Raporda ve bütün anlatımlarda ücretlerde zaten köklü artış yapıldığı bundan sonra bu kalemin kısılması gerektiğini söylüyorlar. Tabii buna eşlik edecek şekilde kredilerde sıkılaşmayı da savunuyorlar.

Anlaşılan seçim nedeniyle istibdat rejiminin halkın gönlünü hoş tutma adımları ekonomi yönetiminin gözüne çok batmış!

Faizler açısından bakalım bir de. Haziran 2023'te yüzde 8,5 idi faiz. Anımsanacağı üzere o zaman "nas" vardı, faiz haramdı, yeni ekonomik modelle geçilmişti, seçimler yaklaşmıştı, faizler adım adım düşürülmüştü. İşte bu koşullarda Haziran 2023'te enflasyonu yüzde 40'tı.

Bize anlatılan “rasyonel yola” göre faiz yükselir, krediler kısılır, ekonomi yavaşlatılırsa enflasyon düşmeye başlayacaktı değil mi? Unutmadık o dönemdeki tartışmaları. Peki bugün faiz ne kadar? Yüzde 45. Yani faizler beş katından fazla yükselmiş. Enflasyon ne olmuş peki? Yüzde 68,3. Daha bitmedi, rapora göre enflasyon Haziran 2024’te yüzde 73 ile zirve yapacak ve ondan sonra düşmeye başlayacak.

Peki burada işleyen bir mekanizma var mı sizce? Faiz beş katından fazla yükselmişken enflasyon neredeyse iki katına çıkıyor. Bu mu rasyonel yol? Bilimsel olup olmadığını bir kenara bırakalım mantıksal bir ilişki bile kurmak zor. Faiz fırlamış ama enflasyon yükselmeye devam etmiş, edecek de. Ayrıca her şey raporda söylendiği gibi giderse yıl sonu hedefi yüzde 36’ya düşecek. Gerçi bir olasılık yüzde 42 de olabilir diyor ya neyse. Yani başladıkları yere dönecekler, o kadar. Bu kadar sıkıntı, yokluk, işsizlik, iflaslar, açlık, kredi daralması falan hepsi alt tarafı yüzde 4’lük bir düşüş için mi yani?

Bir başka saçmalığa da dikkat edin lütfen. Yıl sonu için enflasyonun en yüksek durumda 37 puan, bugünkü tablodan bakarsak da 32,4 puan düşmesi gerekiyor. Peki bunu sağlamak için MB yönetiminin dahiyane çözümü neydi? Hepi topu 9,4 puanlık etkisi olan ücretleri düşürmek! Yahu hepsini sıfırlarsanız; işçileri, emekçileri, emeklileri, köylüyü, esnafı yokluğa zorlarsanız ne olur. Hesap ortada. Ücret ve talebin iki ayrı kalemde ele alınmasını dikkate almalıyım. Toplayalım ikisini bu da ancak 18,6 puan yapar. Yetmez, hesap ortada. Raporda yer almayan ama bağlantılı başka verilere de bakalım. TÜİK’in resmî verilerine göre Aralık 2023’te dar tanımlı işsizlik oranı yüzde 8,8’e inmiş. Bir önceki ayda yüzde 8,9’du. Küçük bir düşüş var. Buna göre 3 milyon 98 bin işsizimiz var. Ama gerçek anlamdaki işsizlik olarak görülen geniş tanımlı işsizlik ise küçük bir artışla yüzde 24,7 olarak açıklanıyor. Neredeyse her dört kişiden biri, yani 9

milyon 656 bin kişi işsiz. Geniş tanımlı işsizlik çalışabilecek durumda olan, çalışmak isteyen ama en son üç ay önce resmî olarak işsizlik başvurusu yapıp başvurularını yenilemeyenleri kapsıyor. Bu arada Türkiye nüfusu da 85 milyon 372 bin 377 kişi. İşte bunun 9 buçuk milyonu işsiz.

Sanayi üretimi yani imalat verilerine de bakalım. TÜİK’e göre aylık olarak yüzde 2,4; geçen yılın aynı ayına göre yıllık yüzde 1,6 oranında artmış. Resmî oranlara göre aylık oranda hafif bir kıpırdanma görülse de nüfus artış hızının gerisinde kalıyor.

Bütün bunları tamamlayacak bir bilgi olarak, Erdoğan yönetiminin başarı olarak sunduğu dolar borçlanmasına da bakabiliriz. Hazine 2024 yılının ilk dolar borçlanmasını, 3 milyar dolarlık 10 yıl vadeli bir ihale ile tam olarak yüzde 7,875 gibi uçuk bir faizle gerçekleştirdi. Dünya genelinde geçerli uygulamaya göre yüzde 4,5 üzerindeki her faiz yüksek sayılıyor. Türkiye’ye uygulanan oran tefeci faizi düzeyinde. Bir de 9 milyar dolarlık talep vardı da biz bu kadarını aldık diye övünüyorlar. Kim bu oranla borç vermek istemez ki?

İşte ekonomimiz ve iktidarın durumu budur. İşçi, emekçi enflasyonun altında eziliyor. Emekliler ekonomik yokluğa sürükleniyor. Milyonlarca emekli sadece 10 bin lira ile geçinmek zorunda. Döviz kurunun, karaborsacılığın, fırsatçılığın köruklediği enflasyon ile işsizlik halkı eziyor. Dar tanımlı olarak 3 milyon, geniş tanımlı olarak 9,5 milyon kişi zaten bir kuruş para almıyor, işsiz. Ama enflasyonu düşürmek için MB yönetimi hâlâ ücretleri düşürelim diyor. Bu kadar eziyete katlandı yetmedi, düşmedi enflasyon, daha da katlanın diyorlar. İstibdat yönetimi faizleri düşürürken de faizleri yükseltirken de halkı yoksullaştırıyor. Ama dolar milyarderlerinin kasası durmadan doluyor. Halkın kendi kaderini eline alıp, planlı, devlet sektörünün öncülüğünde başlatılacak üretim ve istihdam seferberliği ile kalkınan, insanca toplumsal bir ekonomi kurmaktan başka çaresi yok.

DİPLOMASİ HAMLELERİ

Her seçim döneminde olduğu gibi yerel seçimlerde de Erdoğan uluslararası ilişkilerde hamleler yaparak bir yandan muhalefetin elindeki dış politika kozlarını elinden almaya, diğer yandan kendisini dünya lideri olarak pazarlamaya gayret ediyor. 13 Şubat tarihinde BAE'de "Geleceğin Hükümetleri" konulu uluslararası sempozyuma katıldı. Özel davetli olarak katıldığı sempozyumda nasıl iktidarda kaldığını, "muhtar bile olamaz" dedikleri hâlde nasıl 17 kez seçim kazandığını, 31 Martta da 18. seçimi kazanacağını anlattı. "Çünkü bunun sırrı halkın duygularını bilmek, düşüncelerini bilmek, onlara saygı göstermek, hep halkla beraber hareket etmek" diye ekleyerek salondan alkış almayı da başardı.

Erdoğan BAE'de çeşitli görüşmeler de yaptı.

Erdoğan, bütün ulusal demokratik güçlerin ısrarlı çağrıları, dış politikanın ve ulusal güvenlik politikalarının nesnel zorunlulukları, karşılıklı ulusal çıkarların gerekleri karşısında adım adım vazgeçtiği Mısır ile düşmanlık politikasını, sonunda dostluk ve dayanışma doğrultusuna sokmaya başladı. Mısır Cumhurbaşkanı Sisi'nin davetlisi olarak Mısır'a resmî bir ziyaret yaptı.

Erdoğan Sisi'yi darbeci olarak suçluyor, gerici Müslüman Kardeşler iktidarının halkın emrine uyararak iktidardan uzaklaştırıldığı devrimi darbe olarak nitelendiriyordu. İki ülke halkı için de zararlı olan dönem, Erdoğan'ın akıl yoluna gelmesiyle kapanma yoluna girdi. Erdoğan, Müslüman Kardeşlerin Mısır koluna desteğini adım adım azaltmaya başlamıştı zaten. Anlaşılan o ki iki ülke arasında karşılıklı olarak birçok sorun çözülme yoluna girmiş.

Sisi ile görüşen Erdoğan, "Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyimizi, cumhurbaşkanları seviyesine taşıdık. Değerli kardeşimi, konsey toplantımızı gerçekleştirmek üzere ilk fırsatta Ankara'ya beklediğimi söyledim" dedi. Dönüş yolunda yaptığı açıklamada ise "İsrail'in Gazze halkını topraklarından sürgün etme politikası karşısında Mısır'ın

dirayetli tutumunu takdirle karşıladığımızı ve desteklediğimizi Sayın Sisi'ye ifade ettim. Mısır'la koordinasyon içinde olmamızın, bölgemizin barış, huzur ve istikrarına önemli katkı sağlayacağı şüphesizdir. Bu düşüncemizin Mısırlı kardeşlerimiz tarafından da paylaşılmasından bilhassa memnuniyet duyuyoruz. Ziyaretlerimizin hayırlara vesile olmasını diliyorum. Şahsıma ve heyetime gösterilen misafirperverlik dolayısıyla her iki ülke devlet başkanlarına tekrar teşekkür ediyorum" dedi.

Türkiye ve Mısır arasında zaten hiç bozulmaması gereken dostluk ve dayanışma ilişkilerinin tekrar kuruluyor olmasını iki ülkenin ve bölge halklarının çıkarına bir gelişme olarak not ediyoruz.

Orta Doğu'daki hamlelerini ve İsrail'e karşı manevralarını dengelemek isteyen Erdoğan, İsveç'in NATO'ya alınmasının önündeki engeli kaldırdıktan sonra Amerika ile de ilişkilerini düzeltmeye çalışıyor. İsveç kararı karşısında F16 savaş uçaklarının alınabilmesinin önündeki engellerin kaldırılması müzakere edilmişti. Bu yönde Biden, ABD Kongresine Türkiye'ye F16 savaş uçaklarının satılmasının uygun olduğu yönündeki mektubunu gönderdi. ABD işleyişine göre 15 gün içinde aykırı bir karar verilmezse satış işlemlerine başlanabiliyor. Bu süre doldu ve Türkiye'ye uçak satmak için ilgili şirket ile görüşmeler başladı. Tabii burada Kongrenin herhangi bir anda devreye girme hakkına sahip olduğunu unutmamak gerek.

Amerikancı-İslâmcılarda bir şenlik havası var. F16 krizi de aşıldığına göre Amerika ile ilişkiler tekrar eskisi gibi yağlı ballı duruma döner, Biden yönetimi Türkiye'nin kıymetini anladı gibi görüşler pompalanıyor. Oysa gerçekler başka. Amerika sadece bir konuda taviz vermek zorunda kaldı. Esas duruşunu bozmuyor. Suriye'deki SDG Genel Komutanı Mazlum Abdi, Washington'daki Suriye Demokratik Konseyi ofisinde video konferans aracılığıyla yaptığı basın toplantısında, Türkiye'nin ABD'den satın alacağı F16'ları kendilerine karşı kullanmacağı konusunda güvence verdiğini duyurdu.

Rusya'da savunma ile ilgili bir derginin yöneticisi F16'lar ile ilgili olarak "Bu Türkiye'nin büyük başarısıdır. Ama iki yönlü. F16'yı aldı ve Amerika'yı belli taahhütlerde bulunmaya zorladı bu başarıdır. Ama F16 alırsa da onları devreden çıkarmak Amerika'nın elindedir. Zamanında Irak'ta, Mısır'da yaptıkları şeyi Türkiye'de de yapabilir. Bunlara karşı uyanık olmalı" dedi. Diplomatik tarzda Türkiye'yi uyardı.

F16 yaklaşmasını Türkiye'nin Avrupa Gökyüzü Kalkanı Girişimine alınması tamamlıyor. Milli Savunma Bakanlığından yapılan açıklamaya göre Brüksel'de NATO Savunma Bakanları Toplantısı için bulunan MSB Yaşar Güler'in katılımıyla Al-

manya'nın NATO Daimi Temsilciliğinde, 16 Şubat 2024 tarihinde "Avrupa Gökyüzü Kalkanı Girişimi (The European Sky Shield Initiative-ESSI) Niyet Mektubu'na Türkiye ve Yunanistan'ın Katılımına Dair Düzenleme Belgesi İmza Töreni" yapıldı.

Erdoğan bir yandan Orta Doğu ve Doğu Akdeniz politikalarıyla "ulusal önder" pozlarına giriyor, kendini ulusal çıkarları gözetken, halkın emperyalizme karşı dayanışma duygularını temsil eden lider olarak pazarlıyor. Öte yandan bu adımlarını Amerika ve Avrupa ile ilişkilerini mandacılık düzeyinde sürdürerek emperyalist ülkelere göz kırpmıyor, içeride ise sözüm ona "Demokratik Batı" hayranı kesimlerin içine su serpiyor.

ALTIN MADENİNDE FACİA

Erzincan'ın İliç ilçesinde Anagold Madencilik şirketinin işlettiği altın madeninde 13 Şubat 2024 günü atık dağı göçtü, ilk haberlere göre dokuz işçi toprak altında kaldı. Bir Kanada-Amerika şirketiyle Çalık Holdinge bağlı Lidya Madencilik ortaklığında on beş yıldır işletilen maden ocağında facia göstere göstere geldi.

İktidar partisi şirketin vahşi çalışmalarına göz yumdu. Uzman uyarılarını, bilirkişi raporlarını, mahkeme kararlarını, halk eylemlerini dikkate almadı. Anayasayı, kanunları, yönetmelikleri, tüzükleri, bilimsel ölçütleri çiğnedi. Her ne pahasına olursa olsun paraya servete kavuşma hırsı görev bilincini yok etti, kuralsızlık toplumun her hücreğine kadar sızdı. Kamu görevlileri işlerini yapmadı, denetimler göstermelik işlemlerden öteye gitmedi. Resmî muhalefet sömürücü ve sömürgeci şirketle ters düşmemek için sessiz kalmayı tercih etti. Merkezî ve yerel yönetimlerin, ünlü politikacıların, büyük medyanın, yerel medyanın suç ortaklığında insanlık değerleri, vatan sevgisi, cumhuriyet ilkeleri, emek saygısı ortadan kalktı.

Böyle yaşayamayız. Böyle bir toplum olmaz. Sömürgeciliğin, kapitalizmin, istibdadın kuralsızlığına karşı ayağa kalkmak zorundayız.

TAKİYE RÜZGÂRLARI

DEM Partiden İBB adayı olacağı duyurulan Başak Demirtaş geçen hafta adaylıktan çekildiğini açıklamıştı. Başak Demirtaş'ın aday olması Selahattin Demirtaş'ın bir müdahalesi olarak yorumlanıyordu. Kandid'den Mustafa Karasu yaptığı açıklamada, "Kürtleri bu dönemde ittifaksız bırakmaya çalışanlar zarar veriyor, Kürt halkı açısından Türkiye demokrasi güçleriyle ittifak içinde olmak çok önemli" dedi. Selahattin Demirtaş bu hafta avukatı aracılığıyla açıklama yaptı. "Partim şu anda AKP ile görüşüyor mu görüşmüyor mu bilmiyorum. Ama görüşülmüyorsa da görüşülmeli. Her parti birbiriyle konuşmalıdır. Umarım konuşuluyordur. Konuşulmuyorsa da konuşulmalıdır" dedi. Bu açıklamanın hemen ardından Ahmet Türk, "Kürt meselesini CHP çözemez. CHP'nin hem böyle bir anlayışı yok hem lideri yok. Lideri olsa belki çözebilir. Erdoğan isterse, o liderdir, çözebilir ama isterse çözebilir" diye demeç verdi. Bu açıklamalar tartışılırken Alevi derneklerinden gelme, eski dönem HDP milletvekili, şimdi DEM Parti yöneticisi Ali Kenanoğlu bu gelişmeleri değerlendirirken dedi ki, "DEM Parti şu anda CHP ile 31 Mart'ı görüşüyor. AKP ile ise 1 Nisan ve sonrasını görüşüyor."

İşte Türkiye'de parlamenter siyasetin içine düşürüldüğü ilkesiz, dar bakışlı, halkın genel çıkarlarını düşünmekten çok uzak hazin tablo.

KAYNAYAN KAZAN

CHP iç mücadelesi sürüyor. Gürsel Tekin hiçbir yerde aday gösterilmeyince istifa etti. Adı Kadıköy ya da Esenyurt için geçiyordu. Adana Çukurova Belediye Başkanı istifa etti. Sarıyerliler İmamoğlu'nu protesto etti. Görevdeki belediye başkanının aday yapılmamasına tepkili olan Sarıyerliler uzun süre İmamoğlu'nu konuşturmadılar. Sonrasında İmamoğlu konuşmasında kendisinin de vaktiyle Beylikdüzü'nde aday adayı olduğunu ve aday olmadığını anımsattı, "Olur böyle şeyler" dedi. Avcılar Belediye başkanlığı adaylığında da tartışmalar yaşanıyor.

TİP, Hatay'da Gökhan Zan'ı aday gösterdiğini açıkladı. Daha önce TİP, EMEP ve TÖP'ün de olduğu yerel sol işbirliği tartışmaları yürüyordu. Diğer kurumlar Gökhan Zan'ın TİP tarafından belirlendiğini ve işbirliğini temsil etmediğini duyurdu. Bölgede CHP dışındaki sol partiler arasında da bir işbirliği kurulamadığı görülüyor. Gökhan Zan genel seçimlerde İyi Partiden Hatay Milletvekilliğine aday olmuştu ama seçilememişti. DEM Partililer de Gökhan Zan'ın Afrin'e destek için giden kafilede yer aldığını öne sürerek TİP ve çevresini eleştiriyor. Tarsus TİP İlçe Örgütü Gökhan Zan'ın aday gösterilmesini protesto ederek toptan istifa etti. Açıklamalarında "Gökhan Zan'a kişisel olarak karşı olmadıklarını fakat TİP'in işbirliğinden uzak bir tutum izlemesini yanlış bulduklarını, partilerinin aday belirleme süreçlerinde ilkesiz davranarak medyatik isimlere yöneldiğini" söylediler.

Tunceli'de DEM ile sol sosyalist çevreler anlaşarak ortak aday çıkaracaklarını duyurdular.

Kadıköy'de SİP TKP'sinden aday olan Fatih Maçoğlu'nun üyesi olduğu SMF çevresi; SİP TKP'yi burjuva milliyetçiliğine sapmış, devletle yakın bir akım olarak değerlendirdiklerini ama böyle düşündükleri hâlde yine de karşıdevrimci kampta görmedikleri için işbirliği yapılabilecek bir parti olarak gördüklerini yazdı. Kemal Okuyan ise top çevirerek "Biz bir dergi ile ittifak yapmadık, Maçoğlu ile yaptık, çok eskiden tanıdığımız belli isimlerle işbirliği yaptık, onlar da bu görüşlere katılıyorsa söylerler, biz de yolunuz açık olsun deriz, kimseyi bir şeye zorlamıyoruz" dedi.

Ne yazık ki, Türkiye bütünü kapsayan, ilkel, doğru temellerde yükselen bir ittifak yok.

PAKİSTAN SEÇİMLERİ

2022 yılındaki Amerikan müdahalesi sırasında güvenoyu alamayarak iktidardan düşürülen İmran Han uzun mücadelelere rağmen hapse atılmıştı. Partisinin de 8 Şubat'taki genel seçime girmesi yasaklanmıştı. Bunun üzerine İmran Han'a bağlı adaylar bağımsız olarak seçimlere girdiler.

Pakistan'dan gelen haberlere bakılırsa Şahbaz Şerif hükümeti seçimler sırasında büyük yolsuzluklar ve hileler yapmış. Seçimler sırasında bir gün boyunca ülkede cep telefonları ve internet erişimi kesilmiş. Sonrasında protesto gösterilerinde X'e erişim uzun süre engellendi.

Pakistan seçimlerini bütün baskı ve hilelere rağmen hapisteki İmran Han kazandı. 265 milletvekilinin olduğu Pakistan Meclisinde, İmran Han'ın partisi Tahrik-i İnsaf (Adalet Hareketi – PTI) 101 milletvekili çıkardı. Bu vekillerin, seçimlere girmesi yasaklanmasına karşın kapatılmayan partileri PTI'ye üye olarak grup kurması bekleniyor.

İktidarı elinde tutan eski başbakanlardan Navaz Şerif'in partisi Müslüman Birliği-Navaz 75 milletvekili çıkararak ikinci oldu. Partiye şu an

Navaz Şerif'in kardeşi Amerikancı Başbakan Şahbaz Şerif liderlik ediyor. Seçimleri Şerif'in kazanacağı tahmin ediliyordu. Amerikan emperyalizmi işbirlikçileri aracılığıyla bütün ayarlamaları bu şekilde yapmıştı. Ama sonuç tam bir yenilgiye dönüştü. Tabii bu yenilgi mecliste dönecek iktidar oyunlarıyla geçici bir üstünlüğe dönebilir.

Seçimlerde üçüncü olan Zülfikar Ali Butto'nun torunu; Benazir Butto'nun çocuğunun liderlik ettiği Pakistan Halk Partisi – Avami Birliği 54 milletvekili çıkardı. Birleşik Milliyetçi Hareket ise 17 milletvekili çıkardı. Bunların dışında daha az oy alan partilerin de az sayıda milletvekilleri var.

Amerikan basınının büyük şaşkınlık diye duyurduğu seçim sonuçlarının hemen ardından hapisteki İmran Han ile ilk görüşmeler başlamış. Han'a bağlı milletvekilleri koalisyon hazırlıkları yapıyor. Amerikan basını ordunun memnun olmadığını da yazıyor. Bu durumda İmran Han'ın karşısında kıl payı farkla birçok partinin desteklediği bir koalisyon hükümeti de kurulabilir.

UKRAYNA CEPHESİ

Uzun zamandır Ukrayna egemenleri arasındaki bölünmenin göstergesi olan, Devlet Başkanı Zelenski ile Genelkurmay Başkanı Zalujniy arasındaki çatışma şimdilik sonuçlandı. Zalujniy Genelkurmay Başkanlığından alındı. Yerine Kara Kuvvetleri Komutanı Oleksandr Sırski getirildi. Medvedev Sırski için "O bir haindir. Kendi köklerine ihanet eden biridir" dedi.

Amerika da bu karara karışmaya-caklarını açıkladı. Zelenski bu garantiyi aldıktan sonra adım atmıştır.

Rusya tarafında ise işlerin genelde yolunda gittiği söylenebilir. Putin propaganda açısından önemli adım attı. Amerikalı Fox Haber'in sunucusu Tucker Carlson'a röportaj verdi. Epey uzun olan röportaj Amerika'da internet üzerinden milyonlarca kişi tarafından izlendi. Putin uzun bir tarih bilgisiyle başlıyor. Birçok yorumcu tarih kısmının halka hitap etmeyen sıkıcı bir bölüm olduğunu belirtmiş. Ama sonuçta Putin "Savaş biz başlatmadık, savaş 2014'te başladı" diyor. Tarihsel olarak da Ukrayna'yı Rusya ve Rusya yöneticileri kurdu diyor. Bu konuda eskisine göre daha hafif bir tonda Lenin'i eleştirdi. Stalin'i de Ukrayna'yı Polonya ve Macaristan'dan aldığı top-

raklarla genişlettiği için eleştirdi. "O toprakları tarihsel sahipleri bekliyordu" dedi. Putin "Bu bir iç savaştır. Çünkü Ukraynalılar kendilerini Rus sayıyor. Hatta cephede 'teslim ol' çağrısı yapan askerlerimize, karşı taraftan 'Rus asla teslim olmaz' yanıtı geliyor" dedi. "Ama iç savaş biter ve sonra birleşiriz. Emin olun gene birleşeceğiz" diye ekledi.

Putin söyleşinin devamında "Rusya, Ukrayna için tarih boyunca her şeyi yaptı yine yapacak. Aslında öyle bir ulus da yoktu zamanında. Bunlar serhat bölgesindeki Rus halkıydı. Barışa hazırız. Aslında İstanbul'da anlaşmaya varmıştık. Uygulanabilirdi ama sonra kendileri açıkladılar ki İngiltere'nin ve Amerika'nın baskısıyla reddedildi bu. O zaman da barışabilirdik. Şimdi de barışabiliriz" dedi.

Putin genel olarak propaganda değeri yüksek bir demec vermiş. Bir yandan da Polonya ve Ukrayna arasına kama sokacak, Macarlar ile Ukraynalıların yakınlaşmasını önleyecek söylemler geliştirmiş. Bu söyleşinin Amerika'da milyonlar tarafından izlenmesi de önemli bir bilgi. Carlson'a, "Putin'e çok alan açtın, onu sıkıştırmadın" diye ağır eleştiriler yapılıyor.

AMERİKAN SEÇİMLERİ

Amerikan egemenleri arasındaki bölünmenin açık bir göstergesi olan Trump-Biden rekabeti bütün hızıyla sürüyor. Anketlere göre Trump etkisini giderek arttırıyor.

Tartışma yaratan son konuşmalarının birinde Trump yine NATO ile ilişkileri gündeme getirdi. Dedi ki: "Çok etkili bir devlet başkanı bana sordu, Bay Trump ne yaparsınız Rusya bize saldırırsa? Paranızı ödediniz mi? diye yanıtladım. Varsayalım ki ödemedik dersiniz Rusya'yı size saldırması için teşvik bile ederim, dedim." Bu açıklama üzerine Biden özel bildiri yayınladı. Trump'ı Amerikan çıkarlarına ihanet etmekle, Rusya'ya hizmet etmekle, Rus saldırganlığını teşvik etmekle, NATO'yu dağıtacağını söylemekle eleştirdi. Fakat bu söyleme rağmen Trump'ın gücünün arttığı görülüyor.

Başkanlık seçimlerine kim katılacak kim katılmayacak diye tartışma iki yönlü de sürüyor. Cumhuriyetçiler içinde Trump netlik kazanmaya başlasa da, hakkındaki davalardan

yola çıkarak seçime girmesini, Pakistan'da İmran Han'a yapıldığı gibi, önlemeye çalışıyorlar. Demokratlar içinde de Biden'in aday olup olmayacağı konusu tartışmaya açılmış durumda. Biden hakkında da Trump gibi "gizli belgeleri evinde bulundurma" suçundan dava açılmış durumda. Yargılamada Biden lehine bir rapor kabul edilmiş. Raporda "Biden yaşlı bir adam. Hafızası zaman zaman bulanıyor. Bazı olayları hatırlamıyor. O yüzden suçlanamaz" diyor. Özrü kabahatinden beter! Cezai ehliyeti yok diyorlar ama başkan adayı olacak! Biden de rapora itiraz ederek "Hayır benim hafızam yerinde" diyedemeç verdi fakat demecin sonunda "Birazdan Meksika Devlet Başkanı Sisi ile görüşeceğim" diyerek yeni bir pot kırdı.

Anketlerde Trump da, Biden de çok yaşlı bulunuyormuş. Ama sınırları Trump daha iyi korur ön kabulüyle Trump anketlerde epey önde görünüyor.

İSRAİL SALDIRILARI

İsrail, Uluslararası Adalet Divanının apaçık kararlarına ve emirlerine rağmen saldırılarına devam ediyor. Refah, Mısır sınırına en yakın kasaba. Aynı zamanda BM yardımlarının Gazze'ye ulaşması için de kritik bir yer. Normalde nüfusu 270 bin civarındaydı. İsrail'in burayı güvenli bölge ilan etmesi ve Gazze'nin geri kalan bölgelerini adeta yerle bir etmesi sonucunda nüfus göçlerle bir buçuk milyona çıkmış. Biden bile İsrail'i buraya saldırmaması konusunda uyardı, uyarıyor. Ama İsrail buraya da ağır saldırılar yapmaya başladı. AB temsilcileri de İsrail'e söyleniyor. Tabii bunlar timsah gözyaşları. Amerika durdurmak istese anında durdurur bu saldırıları.

Netanyahu bu saldırılara gerekçe olarak ilk defa, bu kadar zaman sonra, iki esiri kurtarmış ve İsrail'e getirmiş olmalarını gösteriyor. Diyor ki "Biz saldırıyoruz ama bakın oradan esirlerimizi kurtarıyoruz. Elimizde istihbarat raporları var. Artık orada olduklarını biliyoruz." Görüyor musunuz şu efsanevi Şin Bet ve Mossad'ın istihbarat başarısını! Gazze'de gidilecek ve yaşayacak yer kalmadı, herkesi Refah'a sürdüler ve istihbarat örgütleri raporuna göre artık oradalarmış! Hamas'ın bütün liderleri de orada olabilirmiş. Daha derin istihbaratlar var yani!

Bütün dünya liderleri İsrail'i kınıyor. Fakat sözden öteye geçen bir şey yok şimdilik. Ama yine de Mısır kritik bir uyarıda bulundu. Eğer İsrail Filistinlileri Sina'ya sürmeye çalışırsa "İsrail ile imzalanan Camp David Anlaşmasından çekiliriz" diye resmî açıklama yaptı. Camp David Anlaşması, Mısır'a önemli tavizler vermesi karşılığında İsrail'i Mısır ve Suriye'nin iki ateşi arasında kalmaktan kurtaran teslimiyet anlaşması olarak imzalanmıştı.

CAMP DAVID ANLAŞMASI

Camp David anlaşması, Mısır ve Suriye'nin İsrail işgali altındaki topraklarını kurtarmak üzere 6 Ekim 1973'te başlattığı Yom Kippur Savaşında İsrail'in zor duruma düşmesi sonucunda imzalanmıştı. Savaşın ilk günlerinde Mısır işgal altındaki Süveyş Kanalının doğu kıyısını büyük oranda kurtarmış ve Sina Yarımadasında kritik birkaç noktayı elinde tutmuştu. Suriye ise Golan Tepelerinde stratejik noktaları kontrol altına alabilmişti. Fakat ilerleyen günlerde İsrail karşı saldırısı da etkili olmuş, Suriye geri çekilmek zorunda kalmış, Süveyş Kanalını bir noktadan geçmeyi başaran İsrail, Mısır içinde bir şehre saldırmıştı. Savaş dengeye geldiğinde İsrail Suriye içlerinde Şam'a doğru ilerlemiş ama durdurulmuştu. Süveyş Kanalının kontrolünü yitirmiş, Mısır içindeki ilerleyişi de durdurulmuştu.

Yom Kippur Savaşı ile İsrail'in yenilmezliği efsanesi son bulmuş, hava üstünlüğünü yitirdiği anlaşılmış, zırhlı araç üstünlüğünü de kaybettiği ortaya çıkmıştı. Dahası iki ateş arasında sıkışan İsrail, diğer Arap Devletlerinin de savaşa dahil olmasıyla iyice zor duruma düşmüştü.

Bu koşullarda Mısır lideri Enver Sedat İsrail ile, müttefiklerini beklemeden 1978 yılında Camp David Anlaşmasını imzalamıştı. Anlaşma Sina Yarımadasının tamamını kurtarıyor, İsrail 1967 sınırlarına çekiliyordu. Bu tavizler karşılığında Mısır'ın İsrail'i tanıması, ticari ilişkilerin başlaması ve İsrail'in iki ateş arasında kalması sonlandırıldı. Bu yönüyle anlaşma Arap Halkları için teslimiyet anlaşması niteliğinde oldu. Suriye ise imzalanan ateşkes anlaşması ile savaş öncesi sınırlarına razı olmak zorunda kaldı. Ama İsrail'i tanımadı, savaş durumuna son vermedi.